

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Ioannis Azorii Lorcitani, Societatis Iesv Presbyteri Theologi, Institvtiones Morales

In Qvibus Vnivers[a]e Qvaestiones ad Conscientiam recte aut prauè
factorum pertinentes, breuiter tractantur

Azor, Juan

Coloniae Agrippinae, 1602

5. De Fidei articulis credendis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14077

salutem, traditionem Diuinam esse, testatur Ayala *de traditionibus*. p. 3. cap. de *Communione sub altera specie*. Pro peccatis satis faciendum esse remissa culpa, traditionem esse diuinam, dixit Ayala *de tradit.* p. 3. *conclus. 3. versiculo. Sed quia.* Confirmationem, Matrimonium, Extremam Vnctionem esse Sacramenta nouæ legis verè, & propriè, & conferentia gratiam, traditionem esse diuinam, ait Canus *lib. 2. de locis*; cap. 5. Processionem Spiritus sancti à Patre, & Filio, tanquam ab vno principio, & vna spiratione, ab omni æternitate procedentis, esse diuinam traditionem, testatur Canus *lib. 2. de locis fundamentis* 2. Trium diuinarum Personarum æqualitatem in vna substantia, earundemq; per relatas proprietates distinctionem, diuinam esse traditionem, habet Canus *lib. 2. de locis*, ca. 2. *fundamento* 2. Ecclesiasticæ traditiones sunt, mores, & consuetudines quas obseruat Ecclesia, nimirum, illa consecrat altaria, calices, vasa, templa, vestes, quibus omnibus vtitur in Missæ sacrificio faciendo, & offerendo; solet vota dissoluere, iurandum relaxare; matrimonium ratum non consummatum, per votum solemne Religionis dirimere. Aliquos in sanctorum cæli habitatorum numerum referre: Religionem instituta approbare: Instituit Beneficia, quæ Ecclesiastica dicuntur: coniungit, annectit, diuidit, & extinguit: pensiones super Beneficijs imponit: cantus, instrumenta musica, preces horarias, & alios ritus, & cetera: emotas in faciendo, & offerendo Missæ sacrificio, & in ministrandis Sacramentis constituit: asseruat Eucharistiam pro ægrotis: eam populo exhibet venerandam: circumgestat in solemni, & publica processione: paruulis olim eam porrigebat; in quibusdam locis & panis, & vini vtriusque speciem dare populo solebat: nunc iustus de causis alteram tantummodo præbet: Distinxit Episcopos, Archiepiscopos, Primates, Metropolitanos, Patriarchas: Cõstitutiones sancit; iudicet ieiunia: per uigilia sanctorum Martyrum instituit; penas delinquentibus irrogat: dies festos & factos obseruat ac celebrat: dominicæ passionis, & mortis memoriam anniuersaria celebritate colit.

Animaduertendum est, inter traditiones Apostolicas, vel Ecclesiasticas, alias esse ab omnibus Apostolis acceptas, alias à quibusdam tantum, vel ab vno, Vnde diuersæ Traditiones, ab Apostolis promanarunt. Per Orientem enim traditione ab Apostolis deriuata, sabbatum, sicut dies Dominica, piè, & religiosè colebatur: & tamen per occidentem sabbato ieiunium seruabatur traditione, vt ego existimo, à Petro Apostolo accepta. Vnde diuersi ritus, & mores per Orientem, & Occidentem retenti, & obseruati sunt.

Sciendum quoq; est, Apostolicas traditiones, sicut etiam cõstitutiones eorum scriptas, aliquas fuisse ad tempus; alias in perpetuum: item à lias vsu, & consuetudine poruissè abrogari; alias non item. Vnde Ieiunium quartæ feriæ desijt esse in vsu multis in locis; quamuis adhuc alicubi seruetur; alias esse liberæ, alias verò necessitatis, hoc est, alias vim consilij tantummodo habere; alias vim, & obligationem præcepti.

Postremò animaduertendum est, hoc etiam esse, vt certum tenendum, quemadmodum Eccle-

sia in ferendis legibus scriptis errare non potest, ita vt contra Fidem, & rectos mores nihil inbere queat; sic etiam in traditionibus, & obseruationibus Fidei, & morum labi vilo modo ac decipi non potest.

Cap. V.

De Fidei articulis credendù.

Primò queritur, An præter libros canonicos, & traditiones Diuinas, Apostolicas, & Ecclesiasticas sit aliqua breuis Fidei complexio ac summa omnium credendorum? *Respondeo*, esse illam, quam duodecim Apostoli Symbolo Fidei edito tradiderunt, quamq; in duodecim breues sententias, quos articulos appellamus, iuxta numerum Apostolorum aprè distinxerunt: quod quidem symbolum est veluti nota quædam, & signum, quo Christiani homines ab impijs, & infidelibus, qui vel nullam, vel non rectam, Christianitatem profiterentur, discernendi ac inter noscendi sunt. Symbolo Apostolorum sunt addita alia duo symbola, vnum dicitur symbolum Athanasij: alterum symbolum Nicænum ab Ecclesia editum, ad vberiore, & plenioris explicationem fidei, & ad hæreses confutandas.

Secundò queritur, quot & qui sint symboli Apostolici articuli? *Respondeo*, cū S. Th. 2. 2. q. 1. ar. 9. c. S. iuxta numerum Apostolorum, & ordinem, quo in symbolo continentur, esse duodecim.

Primus est: *Credo in Deum Patrem omnipotentem, creatorem cæli, & terræ.*

Secundus: *Et in Iesum Christum filium eius unicum, Dominum nostrum.*

Tertius: *Qui conceptus est de Spiritu sancto, natus Maria Virgine.*

Quartus: *Passus sub Pontio Pilato, crucifixus, mortuus, & sepultus.*

Quintus: *Descendit ad inferos, tertia die resurrexit à mortuis.*

Sextus: *Ascendit ad cælos; sedet ad dexteram Dei Patris omnipotentis.*

Septimus: *Iude venturus est iudicare viuos, & mortuos.*

Octauus: *Credo in Spiritum sanctum.*

Nonus: *Sanciam Ecclesiam Catholicam; Sanctorum communionem.*

Decimus: *Remissionem peccatorum.*

Vndecimus: *Carnis resurrectionem.*

Duodecimus: *Vitam æternam.*

At iuxta Theologorum vnanimem sententiam, articuli Fidei ratione rerum creditarum, in quatuordecim aptè diuiduntur. Nam de Deo, vel credimus, quæ ad naturam ipsam diuinam spectant, & ea sunt septem; vel quæ pertinent ad naturam humanam assumptam, & mirabili nexu, & vinculo cum verbo Diuino cõiunctam, & ea itidem sunt septem.

In Deo etenim, vel cõsiderare possumus naturam, vel personam, vel operationem ipsius propriam. In natura est vnitas: in personis Trinitas, Pater, Filius, & Spiritus sanctus. In effectibus,

quos

quos solus Deus in nobis præstare potest, est trium bonorum communicatio. Nam vel impertit nobis naturæ bonum, & secundum hanc rationem est creator: vel gratiæ bonum, & sic est Redemptor, & iustificator: vel gloriæ celestis bonum, & hoc modo est Saluator, suo æternæ felicitatis largitor: quæ actiones vni tantum Deo conveniunt. Solus enim ille creat aliquid ex nihilo condendo; solus iustificat, peccata condonando; solus hominem, & Angelum donat gloria celesti, vitam æternam conferendo: Et proinde sunt septem articuli ad Divinam naturam pertinentes.

Sunt alij septem ad naturam humanam assumptam spectantes; nimirum conceptio ex Spiritu sancto, qua incarnatum est Verbum divinum: Natiuitas ex incorrupta Virgine: Passio, quæ completitur Christum cruci affixum, mortuum, & sepultum: Descensus ad inferos: Resurrectio ex mortuis: Ascensus in cælum: Adventus ad iudicandos vivos, & mortuos.

Tertio queritur, quid primus articulus contineat? Respondeo, Deum esse in natura, & substantia vnum, æternum, infinitum, immensum, & maiestatem summam, ubique non solum potestate, vi, & efficacia, sed etiam re ipsa verè præsentem; qui vitæ, & mortis potestatem, & imperium obtineat, qui sit supremus rerum omnium Dominus, qui possit suo nutu, & arbitrato cuncta facere, quæ velit, qui vniuersa cognoscat, videat, curet, & moderetur.

Quarto queritur, quid habeat secundus articulus? Respondeo, primam in natura, & substantia diuinam personam, nimirum Patrem, qui est principium duarum personarum diuinarum, & proinde genitorem Filij, & spiratorem Spiritus sancti cum profiteamur, & credimus; & paritate ingenitum, id est, à seipso, & per seipsum subsistentem, non accipientem, & habentem suam esse ab alio.

Quinto queritur, quid habeat tertius articulus? Docet secundam in natura diuinam personam, verum Deum, qui ex solo Patre sit genitus ex omni æternitate, naturalis Filius Dei, consubstantialis, & per omnia ipsi æqualis, Verbum vnicum, & expressa imago Patris, cum perfectissime representans, & exprimens.

Sexto queritur, quid profiteatur quartus articulus? Tertiam in natura diuinam personam Spiritum sanctum, qui ex Patre Filioque ab omni æternitate procedens, verus, vtrique coæternus, coequalis, consubstantialis Deus est, & proinde eadē fide, ac pari cultu, & veneratione colendus.

Septimo queritur, quidnam comprehendat quintus articulus? Deum esse rerum omnium conditorem; qui solo suo nutu & verbo; tum visibilia, tum invisibilia, siue vniuersam mundi machinam initio temporis, ex nihilo produxerit: producta conseruet, dirigat, curet, & gubernet summa cum bonitate ac sapientia: qui sicut est omnium creator, à quo cuncta ex nihilo condita in tempore fluxerunt; sic est omnium finis, ad quem omnia referuntur.

Octavo queritur, quid credendum proponat sextus articulus? Hoc nimirum; Deū esse omnis iustitiæ, sanctitatis, & gratiæ datorē, ipsum peccata

dimittere, & peccatores in suam charitatem & amicitiam per gratiam adoptionis restituere.

Nono queritur, quid tradat septimus articulus? Respondeo, Deum esse gloriæ æternæ, & vitæ celestis largitorem, in quo summa beatitudinis felicitas consistit.

Vltimo queritur, quid credendum proponat cæteri articuli ad humanam naturam assumptam pertinentes? Hoc nempe; profiteamur Dei Filium propter nos cælis sese ad ima demisisse, descendisse, & humanam naturam assumpsisse, sibi mirabili nexu, & vinculo copulasse, ita, vt post illā coniunctionem, fuerit vna persona ex duabus, & in duabus naturis, diuina scilicet, & humana subsistens, ac ideo in tempore conceptus sit, sine patre, ex incorrupta Virgine, operante in illa sic Spiritus sancti virtute, vt Verbum caro, & Deus homo fieret.

Secundus verò proponit eundem Dei Filium humanam naturam assumptam ex illibata Virgine, nascendo prodixisse, ita vt Maria, simul Dei Mater, & Virgo fuerit.

Tertius articulus ostendit, Christum Dominum præclare docendi munus, & miracula patrasse, obijisse, finē fecisse sub præside ac iudice Pilato, sub coque iniquam sententiam pertulisse, ac Crucem, probrosissimū tunc supplicij genus subijisse, mortem pro nobis acerbissimam sustinuisse, & sepulturam in alieno etiam monumento sibi delatam non recusasse.

Quartus monet, Christum postquam mortuus esset in Cruce, secundum animam quidem ad inferos vsque penetrasse, tum, vt mortuis, & damonis deuictorem, tum vt patrum ibi detentorum liberatorem sese declararet: Secundum corpus autem, triduo in sepulchro iacuisse.

Quintus articulus profiteatur, Christū tertio die victorem ex inferis redeuntem ad vitam immortalem, & gloriæ plenissimam; sua vi, & potestate ex mortuis resurrexisse.

Sextus ostendit, Christum absoluto humanæ redemptionis opere, quadragesimo à resurrectione die, in cælum propria virtute ascendisse, vt secundum naturam humanam super omnia eueheretur, & vnus omnium maxime ab omnibus celebraretur, qui sedet in cælis ad dexteram virtutis Dei, parem, & æqualem, vt Deus, cum Patre potestatem exercens, ac diuina maiestate resplendens.

Septimus proponit extremum iudicij diem, quando Christus in humana carne rursus, à summo cælo descendet, & tremendum agens iudicem totius orbis terrarum palam vnicuique reddet, prout gessit suo in corpore, siue bonum, siue malum; ante cuius tribunal omnes homines, tum probi, tum improbi consistent; siue quos illa iudicij dies vivos adhuc in carne, vel antea mortuos offenderit.

Si queras, quomodo inter articulos fidei reponatur Deū esse, eū ratione naturali concludi possit, atque cognosci euidenter, Deum esse, & vnum esse; Respondet S. Tho. 2. 2. q. 1. art. 3. ad 1. multa per fidem nos de Deo credere, & profiteri, quæ naturali ratione inuestigare Philosophi, non potuerunt: puta circa prouidentiam eius, & omnipotentiam, & quod ipse solus sit colendus, quæ omnia continentur sub articulo vnitatis Dei: Hæc ille,

Sic etiam Richardus 3. d. 25. a. 1. q. 2. At Durandus. 3. d. 25. q. 2. ait, articulum, Deum esse vnum, omnipotentem, Creatorem, & quædam alia his similia, non credi sola Fide, quia possunt vera demonstratione cognosci. Cæterum verius est, quod ait Sanctus Thomas, Deum esse vnum, esse articulum Fidei, quia articulus Fidei, non solum continet Deum esse vnum; vt Philosophi ratione naturali cognouerunt; sed vt ipsa fides docet, ac profitemur, videlicet Deum esse vnum quidem substantia, & natura; sed tribus personis distinctum, & hoc ratio naturalis non attingit.

Si iterum quæras, cur inter articulos Fidei numeretur: Deum esse rerum omnium Creatorem; siquidem Philosophi sola ratione naturali ducti cognouerunt, Deum esse rerum omnium opificem? **Respondeo**, in hoc articulo non solum contineri Deum cuncta fecisse, aut cuncta à Deo, vt ab artifice pendere; sed etiam, Deum cuncta ex nihilo initio temporis condidisse, vt dicitur in cap. firmiter, de summa Trinitate, & Fide Catholica, & hoc ratio naturalis non demonstrat, vt ait Sanctus Thomas, prima parte quest. 1. q. 6. art. 2.

Si tertio quæras, quomodo inter articulos fidei, Apostoli retulerit Christum Dominum passum, mortuum, cruci affixum, sepultum fuisse, siquidem ipsi, hæc oculis corporis conspexerunt? **Respondeo**, ipsos vidisse Christum cruci affixum, passum, mortuum, & sepultum; sed non oculis corporis, sed fide cognouerunt, eum qui in crucem actus est, passus, mortuus, & sepultus, esse verum Deum, æternum Dei Filium, cruci affixum, passum, mortuum, & sepultum; quem admodum Thomas Apostolus vidit, & tetigit Christi vulnera, sed credit Fide, Dei esse plagas, & vulnera.

Insuper, cur inter articulos, inquit, non ponitur Deum cuncta presentia, præterita, & futura intueri, cunctis rebus providere, cuncta suo nutu, & arbitrio moderari, vbique non solum vis, & potestate; sed etiam re ipsa verè presentem, esse spiritum ex se, & per se subsistentem, ex se, & per se bonum, primum ac summum, omnia complementem? **Respondeo**, cum Richardo 3. d. 25. a. 1. q. 2. ad quintum, ea omnia includi, & contineri in primo articulo, quo credimus vnum Deum esse omnipotentem.

Præterea: dices cur inter articulos Fidei non recenseretur, venerabile Eucharistiæ sacramentum, in quo credimus, & profitemur esse reuera Corpus, & sanguinem Christi: siquidem in cap. firmiter de summa Trinitate, & Fide Catholica, inter alios articulos fidei, numeratur articulus de venerabili Sacramento Eucharistiæ, & articulus de Sacramento Baptismi? **Respondeo**, cum Sancto Thomas, 2. 2. q. 1. a. 8. ad 6. & cum Ricardo 3. d. 25. a. 1. q. 1. ad 4. eos articulos contineri, & includi in articulo fidei, quo credimus vnam Sanctam Ecclesiam, sanctorum communionem, remissionem peccatorum, nam per sacramenta peccata remittuntur à Deo.

Postremò obijcies, cum vna tantum sit Fides, quo pacto sint edita tria symbola Fidei? **Respondeo**, tria esse symbola fidei, videlicet

symbolum Apostolorum, Nicænum, & Athanasij, quæ quidem symbola non diuersam; sed vnam, & eandem fidem continent magis, aut minus, verbis pluribus, aut paucioribus explicatam, ad hæreses clariùs, & distinctius confutandas. Apostoli breuem fidem, & spei, professionem composuerunt, vt Christianæ fidei formulam, & credendorum regulam, quam symbolum appellarunt, siue, quia ex varijs sententijs, quas singuli in commune contulerunt, conflata est; siue, quia ea veluti nota, & testera quadam vterentur, qua desertores fidei, & subintroductos falsos fratres, qui Euangelium adulterabant, ab ijs, qui verè Christi militia sacramento sese obligarent, facile internoscere possent atque discernere. Processu temporis in Concilium Nicænum, conuocati Patres, symbolum ediderunt, in quo pluribus verbis fidem Apostolorum, professi sunt; & Patres deinde in Concilium Constantinopolitanum primum coacti, aliqua fidei dogmata clariùs tradiderunt. Insuper in Symbolo Athanasij, quod Ecclesia ex ipsius Athanasij Fide, & doctrina recitat, quædam fidei dogmata vberius, & distinctius explicantur.

Cap. VI.

Quædam quæstiones circa ea, quæ credere debet, diluuntur.

Primo Quæritur, An sufficiat ad salutem, si quis priuatus imperitus, & rudis implicite, & generatim credat quicquid credit Sancta Mater Ecclesia: tametsi nihil prorsus credat explicitè, & speciatim? **Respondeo**, Minime. Quid dicere videantur Directo. & Rolcl. in verbo fides nu. 1. & 2. quos confutant merito Silu. fides. q. 3. Nau. in Man. c. 11. num. 22. prope finem: quoniam est præceptum Fidei, quo quisq; cogitur expressim credere articulos, vt est communis Theologorum, & Canonici iuris interpretum opinio.

Secundo Quæritur, An vulgaris homo, & rudis expressim credere debeat omnes fidei articulos? **Respondeo**, cum communi Theologorum Schola, tertio, distinctione 25. & S. Thomas eum hominem explicitè credere debere eos omnes fidei articulos, quos publico ac solemnè ritu, aut verbo docet, aut vsu, & more proponit Ecclesia: ita S. Thomas 2. 2. q. 2. art. 5. 6. 7. & S. Bonaventura, Richardus, Scotus, Durandus, Gabriel, tertio, distinctione 25. & inter Summas Angelus, Syluester, Tabienfis, Armilla verbo, fides, verbo, credere. **Quo fit**, vt quisq; fidelium credere explicitè debeat omnes articulos Fidei, vel qui iuxta numerum Apostolorum duo decim, in Symbolo cõiunctur: vel qui iuxta Theologorum sententiam, quatuor decim proponuntur, quoniam omnes eiusmodi articulos publico, & celebri more credendos proponit Ecclesia; vel publicè docendo, & cantando, vel solemnè ritu, & cæremonia colendo, & celebrando: nam Trinitatem profitemur, dum vsu, & more, nos Crucis signo munimus.

Tertio Quæritur, An quisque etiam vulgaris, & rudis credere explicitè debeat aliquid aliud, præter prædictos fidei articulos, sunt qui